

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 121. ÉVFOLYAMA

1986. AUGUSZTUS • XXXV. ÉVFOLYAM 8. SZÁM

T A R T A L O M

A Magyar Kereskedelmi Kamara Fagazdasági Tagozata létrehozása és eddigi tevékenysége (Czebei Sándor)	333
Gyártmányszakosításról szólva (Virágh János)	337
Szabadhegyi Lajos: Erdőleltározás	338
A minta vételes fakészletfelvétel pontossága (Bán István)	341
Dr. Szemerédy Miklós: A nyárnemesítés gyakorlatában vezet a Felsőtisza EFAG	344
Lessényi Béla, dr. Rédei Károly: Akácfaajták fatermésének vizsgálata	348
A világ erdei a jövőben (dr. Szodfridt István)	353
A nagyatádi „Május 1.” Mg. Tsz. erögazdálkodása (Horváth István)	355
Dr. Kollwenz Ödön: Az erdőbirtokosságokkal kapcsolatos jogalkotások története	357
Simonkai Lajos az erdészeknek is tanítómestere volt (dr. Mátyás Vilmos)	362
Pankotai Gábor: A pusztamaróti erdőgondnokság krónikája	364
Adatok a magyar erdészeti munkásmozgalom történetéhez II. (dr. Hiller István)	371
Csemetekert — erdészeti csemetetermelés. Szerk.: Pápai Gábor (dr. Dobroszláv Lajos)	378

Címkép: Szenior ápolóbrigád a soproni hegyvidéki erdészetben
A hátlapon: Parkerdei tisztázóvágás a budapesti erdészetben (Jérome René felvételei)

СО ДЕРЖАНИЕ

Ш. Цеbei: Создание и деятельность Лесопромышленной Секции Венгерской Торговой Палаты	333
Л. Сабадхеги: Инвентаризация леса	338
И. Бан: Точность учета запаса леса на корню с использованием пробных площадей	341
Д-р М. Семереди: Передовой опыт по селекции тополей в Феллетиссовском лесхозе	344
Б. Лешини д-р—К. Редеи: Изучение хода роста насаждений различных сортов акации	348
д-р И. Содфридт: Леса мира в будущем	353
И. Хорват: Лесное хозяйство Надьатадского колхоза	355
Д-р Е. Коллентс: История законодательства с аспектов лесовладельцев	357
Г. Панкотай: Хроника «заботы о лесе» в Пустамароте	364
Д-р И. Хиллер: Данные к истории лесного рабочего движения	371

CONTENTS

Czebei S.: Establishing the Timber Economy Department of the Hungarian Chamber of Commerce and its activity	333
Szabadhegyi L.: Forest inventory	338
Bán I.: The accuracy of timber stock inventory by sample plots	341
Szemerédy M.: Felsőtisza Forest Management Company on the top of practical poplar breeding	344
Lessényi B.—Rédei K.: Investigations on the yield of black locust varieties	348
Szodfridt I.: Future perspectives for the World's forests	353
Horváth I.: Forest management of the Nagyatád Agricultural Cooperative	355
Kollwenz Ö.: The history of legislation concerning the forest land proprietors' interests	357
Pankotai G.: The chronicle of the Pusztamarót Forest Office	364
Hiller I.: Some data to the history of the Hungarian forest workers' movements II.	371

A Z E R D Ő

Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkeszti: dr. Solymos Rezső. A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth L. tér 11. Levélcím: 1860. Budapest, MÉM. EFH. Kiadja a Delta Szaklapkiadó Műszaki Szolgáltató Leányvállalat, 1442 Budapest VII., Garay u. 5. Telefon: 215-440. Felelős kiadó: dr. Varga György igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő hivataloknál és a Posta Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodáján (Budapest, József nádor tér 1. 1900), vagy átutalással a 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámmra. Egy szám ára 20.— Ft, előfizetés egy évre 240.— Ft. Külföldön terjeszti a KULTÚRA Könyv- és Hírlap Kereskedelmi Vállalat (Budapest, Pf. 149. H-1389) és a MAGYAR MEDIA (Budapest, Pf. 279. H-1392). Az évi előfizetés ára: 7 dollár.

Révai Nyomda Egri Gyáregysége, Eger. 86 2384 Igazgató: Horváth Józsefné dr.

Index: 25 508

HU ISSN 0014-0031

A MAGYAR KERESKEDELMI KAMARA FAGAZDASÁGI TAGOZATA LÉTREHOZÁSA ÉS EDDIGI TEVÉKENYSÉGE

A tagozat megalakításának gondolata 1984. őszén vetődött fel először. A hosszú idő óta működő Fa- és Bútoripari Tagozat keretében tevékenykedtek azok a faipari és erdőgazdasági vállalatok, amelyek már az 1970-es évek elején beléptek a Magyar Kereskedelmi Kamara tagjai sorába. A belépések 1984-ben felgyorsultak és a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatal felügyelete alá tartozó vállalatok közül 21 a kamara tagja lett. Ezért 1984 októberében a 21 vállalat többsége levélben fordult az EFH vezetőjéhez, hogy egyetértés esetén támogassa az önálló erdőgazdasági és faipari v. fagazdasági tagozat létesítését. Indoklásul az alábbiakat terjesztették elő:

— Az utóbbi két évben az erdő- és fafeldolgozó gazdaságok és faipari vállalatok döntő többsége belépett a Magyar Kereskedelmi Kamara tagjai sorába és ott „elvileg” a Fa- és Bútoripari Tagozatban tevékenykedőként tartják számon. Ez a tagozat azonban szinte kizárólag bútorigipari kérdésekkel, problémákkal foglalkozik és általában ellentétes érdekeket képvisel a fagazdasági vállalatokkal szemben, amelyek mint alapanyagtermelők, kiszolgálói a bútorigiparnak is. A gazdaságirányítási rendszer továbbfejlesztésével kapcsolatban a Kereskedelmi Kamara és tagozatai jelentős érdekképviseleti szerepet kapnak és az Erdészeti és Faipari Hivatal feladat- és hatáskörének módosulása folytán szükségesnek érezzük, hogy érdekképviseletünk a kamara önálló tagozataként is létrejöjjön. Ezért kérjük, hogy egyetértés esetén kérésünket a Magyar Kereskedelmi Kamara elnökével, illetékes vezetőivel megtárgyalni, illetve támogatólag továbbítani szíveskedjen.

A kérést az Erdészeti és Faipari Hivatal vezetése, illetve *dr. Villányi Miklós* MÉM államtitkár támogatólag továbbította a Kereskedelmi Kamara elnökségéhez. A kamara ügyvezetősége a Fa- és Bútoripari Tagozat elnökségével való konzultálás után jóváhagyta a „Fagazdasági Tagozat” létrehozását.

Erről *Keserű Jánosné* elvtársnő a kamara társelnöke értesítette az érdekelteket és megkezdődött a szervezés. Május hó végére 52 vállalat hivatalosan bejelentette, hogy részt kíván venni a tagozat munkájában.

Az alakuló ülésre 1985. VI. 27-én került sor. Az alakuló ülést *Keserű Jánosné* a kamara társelnöke vezette le *dr. Királyi Ernő*, a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatalának vezetője részvételével. *Keserű Jánosné* röviden vázolta az Elnöki Tanács döntését az MKK jövőbeni fő feladatairól. Ezek három csoportba sorolhatók:

— érdekképviselet — érdekegyeztetés — érdekközvetítés.

Kiemelte, hogy a kamara olyan autonóm társadalmi szerv, mely nem lát el hatósági feladatokat, költségvetését nem az állam hagyja jóvá, hanem a tagvállalatok befizetéséből tartja fenn magát. Hangsúlyozta a jelentőségét annak a jogkörnek, hogy a vállalatok működését érintő minden lényeges kérdésben kötelezően ki kell kérni a kamara véleményét, és véleményeltérés ese-

tén a felvetett problémákat a Minisztertanács elé viheti. A kamara a munkaadók képvisellete, a vállalatok érdekvédelmi szerve és a vállalati vezetők érdekvédelmét is ellátja. Fentiekén kívül legfontosabb feladata a nemzetközi kapcsolatok fejlesztése. Ezután javaslatot tett a tagozat elnökségének, elnökének és társelnökeinek megválasztására. Az alakuló ülés megválasztotta a „Fagazdasági Tagozat” elnökségét, majd az év hátralévő időszakára szóló munkatervet jóváhagyta.

Az MKK Fagazdasági Tagozatának elnöksége:

elnök:	<i>Czebei Sándor</i>	vezérigazgató
társelnök:	<i>Schmal Ferenc</i> <i>dr. Ébli György</i>	vezérigazgató igazgató
elnökségi tagok:	<i>dr. Schmidt Ernő</i> <i>Várhelyi József</i> <i>Bazsó Csaba</i> <i>Zsíros István</i> <i>dr. Németh József</i> <i>Osztrogonác János</i> <i>dr. Gergely Sándor</i> <i>Fekete Imre</i> <i>Borsodi Imre</i> <i>Takács László</i>	vezérigazgató vezérigazgató vezérigazgató-helyettes igazgató vezérigazgató igazgató tsz-elnök igazgató igazgató vezérigazgató
titkár:	<i>dr. Bencze Tibor</i>	osztályvezető-helyettes

Az alakuló ülés résztvevői meghallgatták dr. Királyi Ernő „Fagazdaság időszerű kérdései” című előadását. Előadásának vezérgondolatai voltak:

- a fagazdaság sikeresen teljesítette a VI. ötéves tervet:
 - növelte a fakitermelést,
 - folytatta az erdőtelepítést,
 - folyamatosan és évente jelentősen növelte tőkés exportját,
 - az intezív műszaki fejlesztés elmaradt, s ennek következtében eszközállománya leromlott;
- a VII. ötéves terv feladatai:
 - növelni az ország faellátásában a saját részarányt,
 - egyidejűleg növelni a tőkés exportot,
 - folytatni az erdőtelepítést,
 - fel kell gyorsítani a műszaki fejlesztést és ezekhez a szükséges anyagi forrásokat biztosítani kell,
 - a szabályozó rendszert úgy kell fejleszteni, hogy az a kedvezőtlen adottságú erdőgazdaságokat segítse és azok fejlődését is biztosítsa.

Az 1985. évben a jóváhagyott munkatervnek megfelelően, illetve terven felül a tagozat a következőket végezte. 1985. augusztus 13-án 52 fő részvételével megvitatta a MÉM ÁTB előterjesztés tervezetét „A fagazdaság helyzetéről és VII. ötéves tervi feladatairól”. — A tagvállalati ülés alapvetően egyetértett az előterjesztéssel, de pontosítást és kiegészítéseket tartott szükségesnek. Az elhangzott észrevételek alapján és az ugyancsak augusztus 13-án tartott elnökségi ülésen az elnökség által tett észrevételekkel kiegészítve az alábbi szöveget *Kelényi Gábor* a kamara főtítkárhelyettese *dr. Villányi Miklós* államtitkár elvtárshoz jutatta el:

- Az előterjesztés reálisan mutatja be a fagazdaság jelenlegi helyzetét és a VI. ötéves tervidőszaki fejlődését. Szükségesnek tartjuk azonban, hogy egy-

részt a kedvezőtlen munkaerőhelyzet, másrészt az állóeszköz-állomány nagymértékű elhasználódottsága miatti problémák — amelyek véleményünk szerint a termelés szintentartását is veszélyeztetik — erősebb hangsúlyozást kapjanak az anyagban.

- Célszerűnek tartjuk a VII. ötéves tervi célkitűzések pontosabb megfogalmazását, a megvalósítás eszköz- és feltételrendszerének világos körvonalazását, összhangjának megteremtését, jobban hangsúlyozva az erdőalap további bővítésének (erdőtelepítés növelésének, erdőállomány-gazdálkodás javításának) fontosságát, a fakitermelésnek a lehetőségek szintjére történő növelését, de mindenekelőtt a fafeldolgozóipar gyorsabb ütemű fejlesztésének szükségességét, amelyet a VII. ötéves terv legfontosabb feladatának ítélünk.
- A termelésfejlesztési irányokat teljeskörűen, a főbb célkitűzéseket súlyozva indokolt bemutatni. Javítani szükséges az alapanyagtermelés, félkésztermék-gyártás és továbbfeldolgozóipar fejlesztési célkitűzéseinek összehangoltságát, mindenekelőtt az építőipar, épületasztalos-ipar és bútorigar vonatkozásában. Fontosnak ítéljük a cellulózipari fejlesztés lehetőségének mielőbbi vizsgálatát.
- Az exportnövelést a fafeldolgozóipar fejlesztési lehetőségeitől függően célszerű előirányozni, törekedve a magasabb feldolgozottságú termékek arányának növelésére. Az alapanyagexport lehetőleg ne növekedjen.
- Indokoltnak látjuk, hogy a műszaki fejlesztési kérdések nagyobb teret kapjanak az anyagban, kitérve arra is, hogy az alacsony képzettségű munkaerő és a műszaki színvonal közti ellentmondás feloldása érdekében milyen feladatokat kell megoldani. Az előterjesztésben szükséges részletesebben rámutatni a vadgazdálkodás gondjaira, a nagyvadállomány létszámának és az erdőgazdálkodás összehangolásának fontosságára.
- A kedvezőtlen adottságú erdőgazdálkodás támogatási igényének felvetésével egyetértünk. Szükségesnek tartjuk a kritériumrendszer további vizsgálatát és javasoljuk kiterjeszteni a mezőgazdasági üzemek erdőgazdálkodási tevékenységére is.
- Fontosnak tartjuk, hogy az anyag foglalkozzon a működő tőke bevonásának lehetőségével, mivel az egyik eszköze lehet a fejlesztési források növelésének.
- A vállalati önfinanszírozó képesség növelése érdekében indokolt a termelési és felhalmozási adó megszüntetése és a faalapú energiahordozók árának világpiaci árszinten történő megállapítása. Javasoljuk az erdőfeltárás támogatási szintjének 70%-ra történő növelését.

A Fagazdasági Tagozat elnökségi ülésén 1985. szeptember 26-án, csütörtökön megvitatta a többlettűzifa-termeléssel kapcsolatos GB-határozatból adódó feladatokat és az ehhez szükséges feltételeket. Állást foglalt abban, hogy az energiaellátás hosszú távú feladat, ezért a többlettűzifa biztosítását nem lehet átmeneti intézkedésekkel megoldani. Szükséges a végleges árrendezés. (Azóta ez megtörtént.)

A munkatervünknek megfelelően megvitattuk tagvállalati ülésen, 1985. december 13-án, „Az erdőgazdasági faipar műszaki fejlesztési helyzetét”. Az elhangzott észrevételek alapján a tagozat elnöksége kialakította ezzel kapcsolatos álláspontját 1986. február 3-án és ezt az illetékeseknek továbbította az alábbiak szerint:

- A faipar fejlettségi szintje ma nem kielégítő. Szerkezete nincsen összhangban a belföldi nyersanyagadottságokkal. Az elsődleges választékok továbbfeldolgozása nem megfelelő színvonalú és — mindenekelőtt műszaki fej-

- lettségi problémák miatt — nem képes a felhasználók igényeinek a megfelelő minőségben történő kielégítését biztosítani.
- Az ár- és szabályozórendszer egyes elemei — a többféle árrendszer, az áralkalmazási gyakorlat, termelési adórendszer — gátolják a feldolgozóipari, továbbfeldolgozó-ipari fejlesztéseket.
- A fagazdaság teljes vertikumában hiányzik a vállalatok közti kívánatos kapcsolatrendszer, ami elsősorban az eltérő érdekelttségi viszonyokra és a rendkívül szűk fejlesztési lehetőségekre vezethető vissza.
- A fafeldolgozóipar szerepét mind az alapanyag jobb hasznosítása, mind a vállalatok jövedelmi viszonyainak a javítása szempontjából is növelni szükséges, mivel a vállalatok továbbfejlődésének nincs másik alternatívája. Az erdőből kitermelhető alapanyag mennyisége és minősége ugyanis nagymértékben behatárolt. A vállalatoknak ezért belső tartalékaik feltárásával, kapacitásaik jobb, célszerűbb kihasználásával, munkaszervezésük korszerűsítésével stb. a korábbinál lényegesen nagyobb erőfeszítéseket indokolt tenniük fafeldolgozóipari tevékenységük javítása, fejlesztése, eredményességének növelése érdekében.
- Indokolt törekedniük a külföldi működő tőke bevonására, a világbanki hirtelforrás-lehetőségek kihasználására, a külföldi partnerekkel történő egyes vállalatok alapítására is, hiszen a fejlesztések megvalósítását mindezekelőtt a pénzügyi fedezet hiánya gátolja.
- Növelni szükséges a vertikum — beleértve a bútóripart és cellulóz-, papíripart is — vállalatai közötti, kölcsönös előnyökön alapuló együttműködést, a szűkös fejlesztési források koncentrált, hatékony, a rendelkezésre álló anyag komplex hasznosítását szem előtt tartó felhasználása érdekében.

Mivel ezeknek a célkitűzéseknek a megvalósításához a vállalati erőfeszítések önmagukban nem elégségesek, szükség van arra, hogy: az illetékes irányító hatóságok — mindenekelőtt a MÉM, IpM; az ár- és szabályozórendszer továbbfejlesztésével törekedjen a kívánatos folyamatot segítő közgazdasági környezet kialakítására; a Magyar Kereskedelmi Kamara pedig sajátos eszközeivel segítse egyrészt a belföldi vállalatközi együttműködések szélesítését, másrészt a külföldi tőke bevonására irányuló törekvések minél eredményesebb realizálását.

Az 1986. évi munkatervünknek megfelelően 1986. március 4-én 54 fő részvételével három előadás alapján megvitatásra került az 1986. évi fapiaci kilátások helyzete és lehetősége. Az előadók és a tagvállalatok észrevételei alapján az a vélemény alakult ki, hogy a fanyersanyag-export jelenleg jobb, mint a feldolgozott fatermék nagyobb része. Hazai piacon az előző évihez hasonló helyzet várható. Megoszlottak a vélemények a tűzifa piaci helyzetét illetően. Továbbiakban tájékoztatást kaptak a tagvállalatok az export pályázati rendszer feltételeiről.

A tagvállalati ülés az 1985 nyarán megválasztott elnökséget öt évre megerősítette funkciójában.

1986. május 6-án a tagozat közös ülést rendezett a Faipari Tudományos Egyesület fűrészes-, lemezipari szakosztályával a VII. ötéves terv fejlesztési elképzeléseiről.

A Fagazdasági Tagozat rövid tevékenysége alatt a kamara munkájába beilleszkedett. A felsorolt rendezvényeken kívül véleményezéseket készített exportjog megadása témában. A kamara általános, vagy fagazdasággal kapcsolatos állásfoglalásához észrevételeket tett. A tagozat vállalatai intenzíven részt vesznek a munkában és tevékenységük iránt egyre szélesebb az érdeklődés.

A tagozat munkájában 1986-ban részt vevő vállalatok megoszlása tevékenységük szerint:

erdő- és ffeldolgozó gazdaság	13
erdő- és vadgazdaság	4
MN-erdőgazdaság	3
faipari vállalat	4
termelőszövetkezetek, állami gazdaságok	3
bútoripari vállalat	8
tervező vállalat	2
külker. vállalat	4
egyéb	16
összes	57

Úgy gondolom, hogy a jelenleg kialakult gazdaságirányítási viszonyok között a tagozat a kamara elnökségén keresztül hatékonyan tudja képviselni az ágazat vállalatainak érdekeit.

CZEBEI SÁNDOR

GYÁRTMÁNSZAKOSÍTÁSRÓL SZÓLVA

Egy elhúzódozó termelési tanácskozás szünetében mondta tapasztalt kollegám: „olyan javaslattal nem érdemes előállni, amivel mindenki egyetért”.

Való igaz, hogy nem sok újat mond, aki megfogalmazza pl., hogy:

- „a műszaki fejlesztésben az erdőgazdálkodási ágazat lépéshátrányát fel kell számolni”;
- „a jelenlegi külgazdasági helyzetben a hazai erdészeti gépgyártásra nagyobb súlyt kell helyezni”;
- „elő kell mozdítani a nemzetközi, illetve hazai gyártmánszakosítást és kooperációt”

Fenti célokat valóban mindenki elfogadja, mégis hiába hangzik el évek óta unos-unos, előrelépést vajmi keveset tapasztalhatunk e területen. Az egyéni-, csoport- és népgazdasági érdek összhangjának hiánya gátolja a kibontakozást.

Javasolom, hogy ágazatunkban, egy-egy termékcsaládnak (pl.: hasítógépek, előtét-tüzelő kazánok, kérgezógépek, aprítógépek stb.) fejlesztési-, gyártás-, üzemeltetési tapasztalatait egy előállítási helyre koncentráljuk. Az így létrejövő nagyobb szériaszám várhatóan olcsóbbá, a többirányú tapasztalat összegezése esetleg jobbá teheti a terméket. Feltehetően a nemzetközi kooperációra is alkalmasabb lesz így e gyártmány.

Nem tartom kivitelezhetetlennek, hogy pl. az Erdészeti- és Faipari Hivatal kiírjon egy pályázatot — mondjuk hasítógép előállítására. A beérkező paramétereket, előállítási árat stb. tartalmazó adatokat ismertetjük a szakközönséggel és záros határidőhöz kötjük ezek közül a legszimpatikusabb típus megrendelését. Határidő leteltével kihirdetjük, hogy kinek rendelték a termékéből a legtöbbet, ki a pályázat győztese. Ezzel egyidejűleg a többi előállító cég beszünteti a párhuzamos hasítógép gyártást, a termékre vonatkozó összes információt stb. átadja a MÉM EFH által koordinált összegért a monopól helyzetbe került előállítóknak. (Nyitott kis országunkban a monopól helyzettől nem kell senkinek megrettennie.) Ugyanakkor a „vesztes vállalatoknak” is segítünk. Megszabadulnak egy versenyképtelen termék előállításától, készen tartásától, s minden szellemi, egyéb energiájukat más termék előállítására fordíthatják. Kieléhtik kezdeményező készségüket, kockázat vállalásukat, önállóságukat.

Nagyon remélem, hogy javaslatommal nem ért mindenki egyet; bevezetőm szerint akkor feleslegesen álltam volna elő vele.

Virágh János